

Robbi Ya'akov Trumpp Shmuel Shur for Women 8:00-8:45pm Wednesdays

What was Yonatan trying to accomplish by doing this?

1. Radak, I Shmuel 13:3

את נציב פלשתים - כבר פירשתיו ויונתן הרגו כדי למרוד בפלשתים:

ושאול תקע - צוה לתקוע בכל הארץ כמו ויבן שלמה את הבית כי שאול לא יוצא מהגלגל:

ישמעו העברים - כדי שישמעו וישמרו מפלשתים ועוד שיצאו למלחמה כי ידע כי כאשר ישמעו פלשתים שנהרג נציבם יאספו להלחם עם ישראל:

2. Malbim, I Shmuel 13:4

וכל. ר"ל ועי"כ שמעו כל ישראל כי הכה שאול את נציב פלשתים, כי אחר שחזק מעשה יונתן והכין את העם למלחמה נתיחס הדבר אליו: וגם נבאש. כי אם היה זה מעשה איש אחד מהעם לא היה בזה קצף על כולם, לא כן אחר שנעשה ע"י המלך שהמליכו כל ישראל נבאש העם כולו בפלשתים, ועי"כ ויצעקו, נאספו ישראל מצד א':

Why did Shaul jump the gun?

3. Malbim, I Shmuel 13:3

ויפץ העם מעליו, והתירא כי יותר לבדו:

4. Ralbag, I Shmuel 13:3

וידמה כי שאול להגיע אליו הנבואה העלה העולה והשלמים כאשר ראה כי לא בא שמואל ולא די שלא הועיל אבל נמנעה גם כן נבואת שמואל להודיע אותו מה יעשה ואיך יתנהג בענין זאת המלחמה לפי שכבר עבר על מצות השי"י במה שצוהו על ידי שמואל נביאו שיוחיל שבעת ימים עד באו אליו אך לא חטא במה שהעלה העולות והשלמים והוא זר כי אז היה מותר לזר להקריב בבמות יחיד כמו שנתבאר בסוף זבחים:

What was so wrong with this sin that the repercussions were so severe?

5. Radak, I Shmuel 13:3

וכאשר לא עשית כן ופחדת כדברך הנה מרית את פי ה' וסלקת בטחונו מלבך כי חשבת שלא תושע אתה וישראל אם תוחיל עוד:

6. I Shmuel 7:7-10

א, ז, ז, וישמעו פלשתים, כי-התקבצו בני-ישראל המצפתה, ויעלו סרני-פלשתים, אל-ישראל; וישמעו בני ישראל, ויראו מפני פלשתים. א, ז, ח ויאמרו בני-ישראל, אל-שמואל, אל-תחרש מפניו, מזעק אל-ה' אלקינו; וישענו, מיד

פְּלִשְׁתִּים. **א ז ט** וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל, טָלָה חֶלֶב אֶחָד, וַיַּעֲלֶה (וַיַּעֲלֶהוּ) עֹזָה פְּלִיל, לֵה'; וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל-ה' בְּעַד יִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲנֶהוּ ה'. **א ז י** וַיְהִי שְׁמוּאֵל, מְעֵלָה הַעֹלָה, וּפְלִשְׁתִּים נָגְשׁוּ, לְמַלְחָמָה בְּיִשְׂרָאֵל; וַיִּרְעַם ה' בְּקוֹל-גְּדוֹל בַּיּוֹם הַהוּא עַל-פְּלִשְׁתִּים, וַיִּהְיוּ, וַיִּגְבּוּ, לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל.

7. I Shmuel 11:6

א יא ו וַתִּצְלַח רוּחַ-אֱלֹהִים עַל-שְׂאוּל, בַּשְּׂמֵעוֹ (כְּשִׁמְעוֹ) אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה; וַיַּחַר אָפוֹ, מְאֹד. **א יא ז** וַיִּקַּח צֶמֶד בָּקָר וַיִּנְתְּחֶהוּ, וַיִּשְׁלַח בְּכָל-גְּבוּל יִשְׂרָאֵל בְּיַד הַמְּלָאכִים לֵאמֹר, אֲשֶׁר אֵינְנוּ יֹצֵא אַחֲרֵי שְׂאוּל וְאַחַר שְׁמוּאֵל, כֹּה יַעֲשֶׂה לְבָקְרוֹ; וַיִּפֹּל פַּחַד-יְהוָה עַל-הָעָם, וַיִּצְאוּ כְּאִישׁ אֶחָד.

8. Oz Melech

בניגוד לפעילותו הנמרצת, הכריזמאטית והתוקפנית של שאול נגד בני עמון (פרק י"א), מופיעה בפרקנו - כאשר המלחמה היא נגד פלשתים, שכוחם וסכנתם גדולים לאין ערוך - דמות חיוורת, שונה לחלוטין. שאול בנה וארגן את מלכותו ואת צבאו על יסודות מוצקים, מתוך תכנון וכוונה לטווח רחוק. דווקא משום גודל הסכנה שבהתמודדות עם פלשתים רצונו בהתקדמות מסודרת, ולא בהתפרצות בלתי-מחושבת. אלא שלפתע התרגש משבר ובאה שעת ההכרעה. זו הפתיעה את שאול ושבשה את מהלכיו. מכאן ואילך נגרר שאול אחר המאורעות. בתחילה נסוג ממכמש וירד אל הגלגל, שם יוכל לשקם את צבאו ולהיערך למגננה. נסיגתו זו לגלגל אינה רק בריחה, אלא גם ציית לכוונה האלוהית המוקדם, אבל תוצאתו הראשונית של צעד זה היתה כשלון חרוץ. הנסיגה חזקה את הפלשתים, שתפסו את בימת ההר וישבו במקומו במכמש. לכאורה הוכרע גורל המערכה, והעם נפץ מעליו וברח לכל עבר.

9. I Shmuel 10:8

א י ח וַיִּרְדֵּף לִפְנֵי, הַגְּלִגַל, וַיִּהְיֶה אֲנָכִי יָרֵד אֶלֶּיךָ, לְהַעֲלוֹת עֲלוֹת לְזֶבֶח זְבַחֵי שְׁלָמִים; שְׁבַעַת יָמִים תֹּחֵל, עַד-בּוֹאֵי אֶלֶּיךָ.

10. Radak, ad loc.

רמז לו בזה הדבר שתקיים לו המלוכה אם לאו זו היא מצוה ראשונה שצוהו ואם יעמוד בה תקיים בידו המלוכה ואם לאו לא תקיים לפיכך אמר והודעת ליך את אשר תעשה כלומר אז אודיע אותך מה יהיה ממלכותך:

Part 2: Leaping into Battle

State of the Nation Before the War

1. Malbim, I Shmuel 13: 15

ויקם שמואל. ושאל עמו: ויעל כו' גבעת בנימין. ששם היו יונתן ואנשיו. מבואר כי מאלף שהיו עם יונתן ומב' אלפים שהיו עם שאול לא נשארו רק שש מאות, ויתר העם נפוצו מעליהם. והנה יספר כי מטה ידם מאד במלחמה כפי הטבע, א[מצד היותם מתי מספר, שש מאות איש:

2. Radak, I Shmuel 13: 15

ויקם שמואל וגו' - ולא זכר שקם שאול עמו לפי שהוא מבואר כי לא בא שאול בגלגל כ"א בעבור שמואל שייעד לו שיבא אליו שם להודיע לו מה יעשה

3. Radak, I Shmuel 13: 19

וחרש לא ימצא - יש לתמוה איך לא היו חרשי ברזל בישראל רבים ויש לפרש לפי שפלשתים משלו בישראל שנים רבות כי אף בימי שמשון מושיע ישראל אמרו הלא ידעת כי מושלים בנו פלשתים ואעפ"י שבימי שמואל נכנעו פלשתים ושוב הערים אשר לקחו פלשתים מישראל לישראל אעפ"י כן מעת אשר זקן שמואל תחת ממשלתם היו והיו להם נציבים בארץ ישראל אף בימי שמואל כמו שכתוב ובעת משלם והיתה ידם תקיפה עליהם הורידו פלשתים כל חרשי ברזל מן העברים לארץ פלשתים ולא השאירו בארץ ישראל חרש ברזל אף לתקן כלי אומנות וכלי חרישה כי אמרו פלשתים פן יעשו העברים חרב או חנית וימרדו בנו מנהג כל ישראל בימים ההם לרדת ארץ פלשתים לתקן כלי אומנות וכלי חרישה ואפשר כי היו בארץ ישראל חרבות ורמחים וחניתות מאותם אשר נעשו קודם הזמן ההוא אבל מעטים היו ובמלחמה הזאת לא נמצא חרב וחנית ביד השש מאות אשר נשארו עם שאול וביד האלף אשר עם יהונתן כמו שאמר אשר את שאול ואת יהונתן ובלתי כלי זיין לא יתכן להם אבל היו בידם קשתות ומקלי יד וקלעים ורוב הגבורים ואנשי חיל באותו הזמן בחצים ובאבנים היתה מלחמתם כמו שנאמר בספור גבורי דוד מימינים ומשמאילים באבנים ובקשת ונאמר במלחמת מואב ויסובו הקלעים ויכוה ונאמר בדוד וקלעו בידו ואעפ"י כן חסרון גדול היה אצלם כשלא היו נמצאים אצלם חרבות וחניתות והיה הספור הנה כי לא נמצא חרב וחנית ביד כל העם כי אם ביד שאול ויהונתן להודיע כי לא בחרב וחנית יושיע ה' ולה' לבדו התשועה כי ישראל היו בלא חרב וחנית ולא היו אלא אלף ושש מאות איש ופלשתים היו שלשים אלף רכב וששת אלפים פרשים עם כחול הים והיתה תשועה גדולה ביום ההוא עד כי נסו פלשתים מפני ישראל והכום ישראל מכה גדולה:

The Preemptive Strike

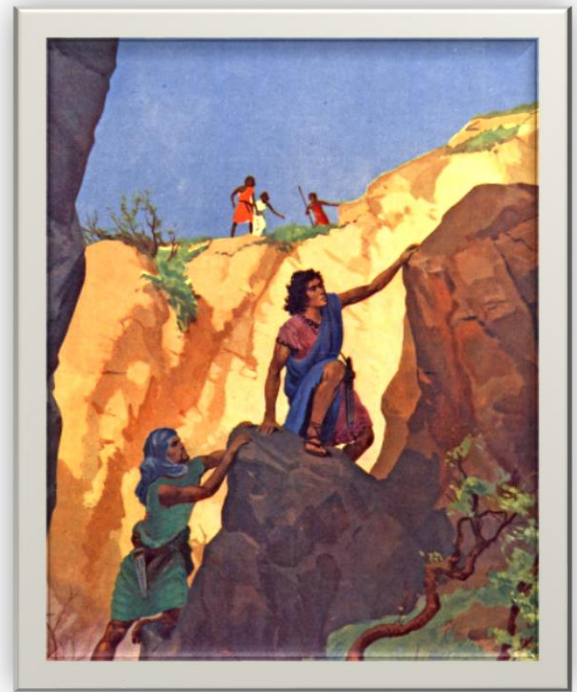
4. Radak, I Shmue 14: 4

ושם האחד בוצץ ושם האחד סנה - כן היה שמם לא נודע אצלינו ענין השמות אלא **שי"ת** בוצץ משרועיתא מקום חלקלק מדברי רז"ל בשרעתא דנהרא ותרגומו בחלקלקות באפלה במשרעא בקבלה ותרגם סנה מדרוכיתא פי' מקום דרוך:

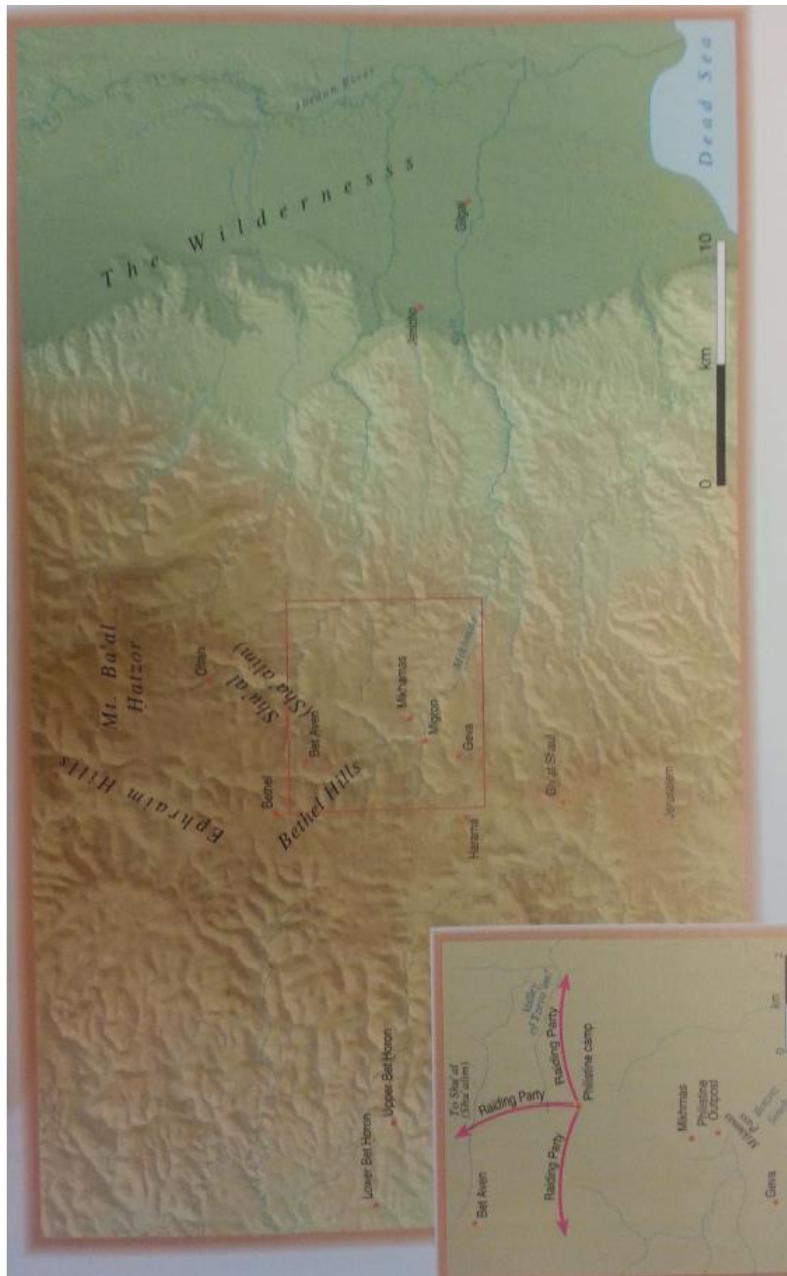
5. Ralbag, I Shmuel 14: 9

אם כה יאמרו אלינו דמו עד הגיענו אליכם ועמדנו תחתנו - ראוי שתדע כי העתידות יגלו בפנים שונים וכבר תהיה לפעמים הודעה חלושה מושפעת מהש"י בזה האופן החלוש וילקח בה ראייה כמו שנאמר לגדעון שירד הוא ופורה נערה אל מחנה וישמעו מה ידברו כי בזה קצת הוראה מהדברים המתחדשים וזה מבואר אחר העיון ממה שזכרנו בשני מספר מלחמות השם ואין הנה מקום זאת החקירה, והנה אמרו דמו עד הגיענו אליכם לאות כי ההתחלה תהיה מפלשתים לרדוף אחרי ישראל ולזה יש להם לירא שינוצחו כי הרודף הוא המנצח על הרוב:

6. Radak, I Shmuel 14: 9

דמו עד הגיענו - המתינו וז"ש יהונתן לאות ולסימן אמר כמ"ש וזה לנו האות כי אם יאמרו עלו עלינו פיהם הכשילם כי אנחנו נעלה והם ירדו וזה אינו נחש האסור ואם היה אסור לא היה הקדוש ברוך הוא עוזרו בהליכה ההיא אבל הוא וכיוצא בו הוא קול דברי' ישמע אדם ויחזק לבו כי הם סי' ואות על המעשה ואל יטעה אותך מה שנמצא בדברי חז"ל אמר רב כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש כי אינו אומר שיהיה אותו נחש אסור כמו שפירשוהו רבים כי הנה אלו המנחשים בחולדה ובעופות אינו כנחש אליעזר וכיונתן והוא היה אסור כמ"ש רז"ל לא תנחשו אלו המנחשים בחולדה ובעופות ובכוכבים והאומר פתו נפלה מפיו מקלו נפל מידו צבי הפסיקו עורב קורא לו שועל מימינו ונחש משמאלו אל תתחיל בי שחרית הוא ר"ח הוא מוצאי שבת הוא הנה אלו הדברים וכיוצא בהן שנהגו בהן בעלי הדיעות הרעות וקבעום חק ומנהג עליהם וחושבים כי הם המטיבים והמריעים זה הוא שאסרה התורה אבל אם ירצה אדם לעשות מעשה ויעשה דבר א' לאות וס' למעשה ההוא כדי לחזק לבו ולעורר לבו לדבר ההוא זה הדבר מותר כי אילו היו עושים רע בדבר הזה אליעזר ויהונתן לא היה עונה אותן הב"ה כהוגן ומסייע את מעשיהם ועוזרם והנה רב בעל המאמר הזה שאמר כל נחש שאינו כנחש אליעזר ויונתן אינו נחש הוא בעצמו היה עושה כנחש שלהם

What did Shaul see which made him feverishly consult?

1. Radak, I Shmuel 14:18

וכאשר ראה שאול כי ההמון אשר במחנה פלשתים הולך ומתמוגג אמר לכהן אסוף ידך כי אין פנאי עתה שלא ללכת למלחמה כי רואים אנחנו כי אלהים עמנו כי כל המון פלשתים מתמוגגים, ומה שאמר וילך הלוך ורב פירושו ורב להתמוגג ולהשבר והוא חסר וחסרונו ידוע מן הענין

Who are these Ivrim?

2. Radak, I Shmuel 14:21

והעברים - פי' אותן העברים אשר היו לפלשתים כאתמול שלשום שהיו גרים בארצם אשר עלו עמם ועל כרחם להלחם בישראל והיו במחנה סביב כלומר שלא היו שם מדעתם לא היו שמים עצמם במחנה אלא סביב מחוץ כדי למשוך ידיהם ולהיותם נשמטים מלהלחם בישראל אם יוכלו ועתה כשראו שישראל נצח היו גם המה עם ישראל אשר היו עם שאול ויונתן והכו בפלשתים גם המה

3. Malbim, I Shmuel 14:21

והעברים. שישראל שגרו בצד מערב ארץ ישראל בערי פלשתים היו לפלשתים כאתמול שלשום, נכנעים תחתם, וגם עלו עמם במחנה סביב, ר"ל עמדו סביבות המחנה להספיק צדה וצרכיהם, וגם המה נהפכו עתה להיות עם ישראל אשר עם שאול, לעזרם:

Can a Person Make such a curse?

4. Bamidbar 30:3

ג אִישׁ כִּי-יִדָּר נֶדָּר לַיהוָה, או-
השבע שבעה לאסור אסור על-
נפשו--לא יחל, דברו: ככל-
היצא מפיו, יעשה.
3 When a man voweth a vow unto the LORD, or sweareth an oath to bind his soul with a bond, he shall not break his word; he shall do according to all that proceedeth out of his mouth.

5. Vayikra 27:29

כט כָּל-חָרֵם, אֲשֶׁר יִחָרֵם מִן-
הָאָדָם--לא יפָּדָה: מות,
יומת.
29 None devoted, that may be devoted of men, shall be ransomed; he shall surely be put to death.

6. Ramban, ad loc.

ועוד מצאתי באגדה בילמדנו, תניא רבי עקיבא אומר החרם הוא השבועה והשבועה הוא החרם, אנשי יבש עברו על החרם ונתחייבו מיתה. ולכך אני אומר כי מן הכתוב הזה יצא להם הדין הזה שכל מלך בישראל או סנהדרי גדולה במעמד כל ישראל שיש להם רשות במשפטים, אם יחרימו על עיר להלחם עליה, וכן אם יחרימו על דבר, העובר עליו חייב מיתה, והוא חיובן של אנשי יבש גלעד, ושל יהונתן שאמר לו אביו (ש"א יד מד) כה יעשה אלהים וכה יוסיף כי מות תמות יונתן, ומהיכן נתחייבו אלו מיתה מן הדין חוץ מן המקום הזה:

Why did Shaul make this curse?

7. Radak, I Shmuel 14:24

נגש - נדחק וכן תרגומו אידחיק כלומר שהיו רעבים כי כבר השביע שאול את העם שלא יאכל עד הערב כדי שלא יספיקו /יפסיקו/ המלחמה:

8. Malbim, I Shmuel 14:23-24

ויושע ה' ביום ההוא. כי עקר התשועה היתה השגחיית: והמלחמה עברה את בית און. ר"ל כשבאו לבית און כבר עברה המלחמה, ר"ל פסקה, כי מאז נפוצו הבורחים והיו נסים לא לוחמים:

ואיש ישראל נגש. ר"ל שאול ראה בבואו לבית און שהעם הפסיקו מן המלחמה, כמ"ש והמלחמה עברה, וחדלו מלרדוף אחרי צריהם, וזה בא מטעם כי איש ישראל היו נגשים ומוכרחים ביום ההוא אל המלחמה, ר"ל לא לחמו בנפש חפצה כעם חרף נפשו למות בעבור חפשותו וארצו, רק היה אצלם כנגישה ששאול לחץ אותם לזה ע"י שהתגרה עם פלשתים, ולכן עת מצאו מנוח מאויביהם רצו לנוח מן המלחמה אשר הלכו אליה מתוך ההכרח. ולכן ויואל שאול, השביעם באלה בל יאכלו לחם למען יקום גוי אויביו, וכפי הסברא היו מתענים ביום ההוא כמו שהיה דרכם בכל עת צרה, ועתה כי נושעו הותר להם לאכול ע"פ הדין, וגזר שאול בל יאכלו כי עוד אין התשועה שלמה עד ישית אויביו הדום לרגליו.

What is this forest of honey?

9. Radak, I Shmuel 14:25

וכל הארץ - עם הארץ כמו וכל הארץ באו מצרימה ר"ל כל בני המלחמה והנאספים אליהם ודרך רדפם אחרי פלשתים באו ביער בעצי היער עדת דבורים והדבש נוטף מהם על פני השדה וה"ר ר' שלמה ז"ל כתב כי יער קנה הצוקי היה והוא הדבש שהיה נוטף מהם ולא ידעתי מאין היה לו זה כי י"ת בחורשא:

Was Shaul Vindicated in making this Shvua?

10. Ralbag, I Shmuel 14: 24

וחשב שאם אכל העם משלל אויביו היו מתחזקים יותר ותרב מפני זה המכה בפלשתים עם מה שהתבאר לו כי לא בכח גברו על פלשתים אך מאת ה' היתה זאת:

Part 4: Blame

What does it mean to eat on the blood?

1. *Rashi, I Shmuel 14: 32*

צאן ובקר ובני בקר - אומר אני זה אותו ואת בנו לא תשחטו ולכך קראם חוטאים ורבותינו אמרו בשחיט' קדשים שהיו מקדישים אותם שלמים ואוכלים לפני זריקת דם הוא שאמר ויאכל העם על הדם אוכלים קדשים ועדין דם במזרק:

2. *Talmud Bavli, Sanhedrin 63a*

דתניא מנין לאוכל מן הבהמה קודם שתצא נפשה שהוא בלא תעשה תלמוד לומר (ויקרא יט, כו) לא תאכלו על הדם דבר אחר לא תאכלו על הדם לא תאכלו בשר ועדיין דם במזרק רבי דוסא אומר מניין שאין מברין על הרוגי ב"ד ת"ל לא תאכלו על הדם ר' עקיבא אומר מנין לסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין כלום כל אותו היום ת"ל לא תאכלו על הדם (אמר רבי יוחנן) אזהרה לבן סורר ומורה מנין ת"ל לא תאכלו על הדם וא"ר אבין בר חייא ואיתימא ר' אבין בר כהנא על כולם אינו לוקה משום דהוה ליה לאו שבכללות

What does it mean he started to build a Mizbeiach?

3. *Rashi, I Shmuel 14: 32*

אותו החל - אותו המזבח ראשון למזבחות שבנה שאול:

How is this sin connected to the eating ban Shaul placed earlier in the day?

4. *Radak, I Shmuel 14: 32*

ויאכל העם - פי' בערב אכלו ופירושו על הדם לפי שהיו מכינים הבשר בחפזון כי היו רעבים היו שוחטים בארץ ולא היה הדם נגר ומתמצ' יפה והיה נבלע בבש'

Who suggested the Urim Vetumim?

5. *Malbim, I Shmuel 14: 36*

ויאמר שאול. חשב כי הם מנוצחים בהחלט וא"צ רק לכוז השלל ולמחות יתר הפלטה, וע"כ לא שאל באורים ותומים: ויאמר הכהן. השיב מי יודע אם לא נתאספו שנית בעריהם, ולכן נקרבה לשאול בה':

Why does Shaul frame Yonasan?

6. *Malbim, I Shmuel 14: 39*

כי אם ישנו ביונתן. הגם שהוא היה אמצעי אל התשועה: מות יומת. כי כפי שדבקה בו ההשגחה כן יגדל החטא שעשה להעלות חמת ה', כי יגדל החטא לפי מעלת החוטא ולפי קרבתו אל האלהים.

How did they acquit Yonasan?

7. *Rashi, I Shmuel 14:45*

ויפדו העם - התירו לו לשאול שבועתו:

8. *Radak, I Shmuel 14:45*

וטעם ויפדו העם את יהונתן לפי' הזה בטענתם פדו אותו שטענו עליו כי היה שוגג אם כן מה טעם אשר עשה הישועה לא היה אלא מפני שהיה שוגג אבל ר"ל רע ומר היה אם לא היינו מוצאים עליו טענה לפדותו מן המו' כי ישועה גדולה עשה בישראל וכך פי' אדוני אבי ד"ל,

If so why was the Urim Vetumim silent?

9. Radak, I Shmuel 14:45

ויש לשאול אחרי ששגג בזה יהונתן והכתוב מעי' עליו ויונתן לא שמע בהשביע אביו א"כ למה לא נענה שאול באורים ותומים, פירש הגאון רב סעדיה ז"ל בעבור הראו' לעם כי שוגג היה כי היו אומרים משוא פנים יש בדבר כי בן המלך עבר על החרם ולא נענש ואילו היה אחר היה נענש וכל העם לא היו יודעים כי לא היה שם יונתן בשעת השבועה וכאשר לא נענה שאול באורים ותומים הוצרכו להפיל גורלו/גורלות/ על מי היה החטא ונפל על יהונתן וחקרו ודרשו ומצאו כי לא היה שם בשעת השבועה טענו כל העם עליו כי שוגג היה ואין עליו משפט מות

10. Malbim, I Shmuel 14:45

אמנם נשאר הקושיא מדוע לא נענה שאול אחר שיהונתן היה שוגג, וכתב מהרי"א שעקר מה שלא נענה היה בחטאת עצמו על שעבר את פי ה' בגלגל, ולפי שהתשועה הזאת לא היתה ע"י שאול ובזכותו רק ע"י יונתן וזכותו, לכן לא השיבו כששאל אם ירדוף אחרי פלשתים, להראות שאינו חפץ בו וברדיפתו. והוא חשב שהיה בסבת האכילה, ושאל על האוכל, לכן השיבו ה' כדי שידע שלא קצף בעבור האוכל, כי ע"ז השיב, רק בעבור שאול, עכ"ד, והוא דוחק מבואר.

Why did Shaul desist from this war now?

11. Radak, I Shmuel 14:46

ויעל שאול מאחרי פלשתים - כיון שלא ענהו ה' באורים ותומים לא רצה לרדוף אחרי פלשתים בעת הזאת כי חשב אף על פי שנמלט יונתן בטענו' עון יש בינינו על השבועה או אחר שהלך הלילה בזה העניין שנתעסקו בו בין כך הלכו פלשתים למקומם:

What was Shaul's standing at the end of the day?

12. Ralbag, I Shmuel 14:47

ושאול לכד המלוכה על ישראל - כי באלו התשועות הנפלאות שנעשו על ידו בהלחמו בכל אויביו לכד המלוכה על ישראל בשייראו ממנו כל העם יראה עצומה ונכנעו לעשות מצותו וגזרתו בלא עכוב:

SHAUL AND AGAG – UNWARRANTED PITY (PART 5)

Why only now?

1. *Rashi, I Shmuel 15:1*

ועתה שמע לקול דברי ה' - פעם אחת נסכלת עתה הזהר בעצמך :

2. *Radak, I Shmuel 15:1*

ואמרו רבותינו ז"ל שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ למנות עליהם מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות בית הבחירה ועל זה המלך נאמר וירם מאגג מלכו :

Why the animals?

3. *Rashi, I Shmuel 15:3*

משור ועד שה - שהיו בעלי כשפים ומשנין עצמן ודומין לבהמה:

4. *Radak, I Shmuel 15:3*

ועד חמור - כי אם יחיו מהם שור או חמור יאמרו זה היה משלל עמלק והרי לא נמחה זכר עמלק והכתוב אומר תמחה את זכר עמלק:

Where did the problem start?

5. *Rashi, I Shmuel 15:5*

ורבותינו אמרו על עסקי נחל רב ודן את עצמו ומה בשביל נפש אחת אמרה תורה ערוף עגלה בנחל בשביל כל הנפשות האלו לא כ"ש אם אדם חטא בהמה מה חטאה:

6. *Malbim, I Shmuel 15:5*

ויבא וכו' וירב בנחל. באשר אין מחוקי המלכים לתגר מלחמה בלא איזה עלה, כענין (שופטים יא, יב) מה לי ולך כי באת אלי להלחם בארצי, בקש שם מריבה בנחל שלפני ערי עמלק, ששאלו אמר שהנחל והבקעה שייך אליו ועמלק רב עמו ע"ז עד שזה היה עלת המלחמה. וגם זה מורה שלא קיים המצוה כראוי, שלא היה לו לבקש רק סבה מפני שה' צוהו, וכמ"ש דוד (תהלים קלט, כא) הלא משנאיך ה' אשנא ובמתקוממיך אתקוטט, לא ריב אחר אשר לא לה' הוא:

Who are the Keini?

7. Rashi, I Shmuel 15:6

אל הקיני - בני יתרו שהיו יושבין במדבר יהודה בנגב ערד שהלכו אצל יעבץ ללמוד תורה וערד הוא עמלק, הכנעני מלך ערד עמלק היה שנאמר יושב הנגב (במדבר כ"א א') ועמלק יושב בארץ הנגב (שם / במדבר / י"ג כ"ט):

8. Shmos 17:14-16

יד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, כְּתֹב זֹאת זָכְרוֹן בְּסֵפֶר, וְשִׂים, בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ: כִּי-מַחַה אֶמְחָה אֶת-זָכְרֵךְ עַמְלֵק, מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם.
14 And the LORD said unto Moses: 'Write this for a memorial in the book, and rehearse it in the ears of Joshua: for I will utterly blot out the remembrance of Amalek from under heaven.'

טו וַיִּבֶן מֹשֶׁה, מִזְבֵּחַ; וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, יְהוָה אֲדֹנָי-נִסִּי.
15 And Moses built an altar, and called the name of it Adonai-nissi.

טז וַיֹּאמֶר, כִּי-יָד עַל-כֶּסֶף יְהוָה, מִלְחָמָה לִיהוָה, בְּעַמְלֵק--מִדֹּר, דֹּר. {פ}
16 And he said: 'The hand upon the throne of the LORD: the LORD will have war with Amalek from generation to generation.' {P}

9. Shmos 18:1

א וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹהֵן מִדְיָן, חֹתֵן מֹשֶׁה, אֵת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה, וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: כִּי-הוֹצִיא יְהוָה אֶת-יִשְׂרָאֵל, מִמִּצְרָיִם.
1 Now Jethro, the priest of Midian, Moses' father-in-law, heard of all that God had done for Moses, and for Israel His people, how that the LORD had brought Israel out of Egypt.

How does H' 'change' His mind?

10. Malbim, I Shmuel 15:11

נחמתי. כ"מ שבא התנחמות אצל ה' שמתנחם על פעולה שעשה, הוא ביטול הפעולה לגמרי, כי קיום כל דבר תלוי בחפץ ה' ורצונו, וכשמתנחם על הדבר הרי הוא כאילו לא היה, כמ"ש (בראשית ו, ז) כי נחמתי כי עשיתם, וזה יבא בגז"ד שאינו מקוה עוד על התשובה.

What happened with the coat ripping here?

11. Rashi, I Shmuel 15:27

(כז) ויחזק בכנף מעילו - לפי פשוטו משמעו שכשפנה שמואל ללכת מאחרי שאול אחז שאול בכנף של שמואל לפי שהיה שאול מבקש ממנו שישוב עד שישתחוה בגלגל שהיה שם אהל מועד, ומדרש אגדה חולקים אמוראים יש אומרים מעילו של שמואל קרע שאול ויש אומרים מעילו של שאול קרע שמואל ומסר לו סימן זה מי שיכרות כנף מעילו הוא ימלוך תחתיו, והוא שאמר לו שאול לדוד ביום שכרת את המעיל ידעתי כי מלוך תמלוך (לקמן / שמואל א' / כ"ד כ'):

12. Radak, I Shmuel 15:27

וי"א כי שמואל קרע מעילו של עצמו שכן דרכן של צדיקים להיות קורעין בשעה שאין נטיעתן משובחת:

13. Malbim, I Shmuel 15:28

קרע ה'. מבואר אצלנו (כפי דברי הרמב"ן) כי הגם שדבר ה' אשר ידבר ע"י נביא לרעה, תוכל להשתנות ע"י תשובה ומע"ט, בכ"ז אם בא איזה פעולה עם דברי הנבואה לא תשתנה, כי הפעולה תורה על קיום הדבר תיכף. וכן הדבר שינבא לטוב ג"כ לא ישתנה בשום אופן.

What was so Wrong with Agag? (Part 6)

Controlling the Crowd

1. Malbim, I Shmuel 15:9

וגם אין לומר שהיית ירא מהם, כי וימשחך ה' למלך, אינך כמלך הנבחר מהעם אשר ימשך אחר דעתם, כי ה' משחך:

Lust Driven not Driven by Thought

2. Rabbag Malbim, I Shmuel 15:9

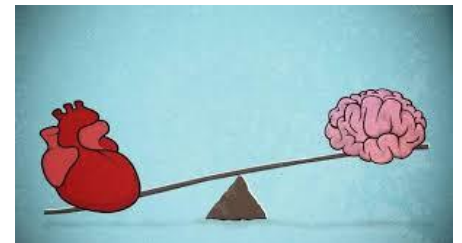
וידמה שהכונה היתה בהחרמת עמלק בזה האופן שצוה השם ית' שלא יהנו ישראל כלל מנכסיהם להעיר כי הכונה האלהית היתה בזה ללקיחת הנקמה ממה שעשה עמלק לישראל בדרך בצאתם ממצרים אשר זנב בהם כל הנחשלים אחריהם למען ייראו הבאים מעשות כדבר הרע הזה ולא היתה הכונה בזאת המלחמה לקחת שללם וליהנות מנכסיה', וכאשר פשטו שאלו ישראל ידיהם בשלל הראוי/הראו/ כי לא היתה כוונתם בזה לנקמה אך להועיל לעצמם וזה היה הפך הכוונה האלהית וידמה שלזאת הסבה בעינה נשמרו ישראל בימי מרדכי ואסתר משלוח ידם בבזת אויביה' שהיו מעמלק כמו שספר ובבזה לא שלחו את ידם:

Intellectual or Emotional Mistake?

3. Radak, I Shmuel 15:23

כי חטאת קסם מרי - חסר כ"ף הדמיון כמו לב שמח ייטיב גהה וכת"י ארי כחובי גבריא דשאלון בקסמא וגומר כלומר כמו שחטא קסם הוא חטאה גדולה כי הוא מסיר בטחונו מהב"ה ונותן בטחונו בקסם כן הוא חטאת גדולה חטאת מרי והוא מי שמורה פי האל ואינו עושה מה שצוהו כי אחרי שעבר על מצותו הרי הוא כופר בו ומסיר בטחונו ממנו ואומר כי אין בידו להטיב ולהרע לפיכך לא יירא

ממנו לעבור על מצותו והרי הוא כעובד ע"א וכתרפים גם כן שהוא חטאת גדולה כן הוא חטאת גדולה הפצר והוא מי שעובר על רצון המצוה אותו כמו שפירשנו:

Are All Instinctive Feelings G-dly?

4. Malbim, I Shmuel 15:9

ויחמל שאול. פה באר הטעם השני מדוע לא נתקבלה תשובתו של שאול, כי יש הבדל בין הפעלים הנרדפים, חמל, חוס, רחס, כמ"ש במק"א, שהרחמים לא יהיו רק מאדם לאדם בעבור שקצרה נפשו לראות באבדן איזה אדם או בצרתו, והחמלה והחוסה תמצא על כל דבר. וההבדל ביניהם, שהחוסה תהיה מצד צרכו אל הדבר, כמו שחס אדם על ממונו וכליו באשר הם קנינו, והחמלה תהיה גם על דבר שאין לו תועלת ממנו, רק ששופט בשכלו שאין ראוי להשחית הדבר ההוא וקיומו טוב יותר. והנה לא הזהירו ה' בל יחוס או בל ירחם על עמלק, כי אלה מתכונות נפשיות, שהגם שיקיים מצות ה' בכ"ז יצויר שיעורר רחמיו ויכאיב לבו במיתת ילדים רכים, או יחוס וידאב לבו בהשחיתו השלל שהיה יכול להנות ממנו.

Why the Ends Don't Justify the Means

5. Malbim, I Shmuel 15:22

ויאמר שמואל החפץ לה' וכו'. מבואר אצלי (בפירוש הספרא (ויקרא א, ג) בפסוק לרצונו לפני ה') כי יש הבדל בין חפץ ובין רצון, שהחפץ היא תכונה נפשית, שיתאוה אל דבר ויחשוק בו מצד תאות נפשו או חשקו אל הדבר, והרצון הוא תכונה מחשביית, שהגם שאין נפשו חפצה בדבר ירצה בו מצד טוב הדבר ושלמותו מצד היושר והראוי. והנה הבאת הזבחים אינם נרצים מצד עצמם, רק מצד שבם מקיים גזרת ה' ופקודתו, כמ"ש (ספרי פינחס, קמג) נחת רוח הוא לפני שאמרתי ונעשה רצוני. ולפ"ז לא נמצא במ חפץ, כי היה חפץ שלא יצטרך אל הקרבן, רק רצון, שכן רצה במחשבתו שיעשה רצונו. אמנם הדבר שהוא תכלית הזבח שהוא השמיעה בקול ה', בו חפץ ה' ויחשוק בו מצד עצמו (ועמ"ש בפירוש תהלות בפסוק (תהלים נא, יח) כי לא תחפץ זבח ואתנה). וז"ש החפץ לה' בעלות זבחים כשמע בקול ה', ר"ל אחר שהשמיעה בקול ה' שהוא תכליתו של הזבח בו יחפץ ה' מצד חשקו אליו והוא נחת רוח לפניו, אולם הזבח הוא רק רצונו, שבו גלה רצונו וע"י יראה האדם כי יעשה רצון בוראו, וא"כ עקר החפץ הוא השמיעה בקול ה' שהוא התכלית, וממילא הנה מבואר כי שמע מזבח טוב, שהשמיעה שהוא תכלית הזבח וה' חפץ בו מצד עצמו, טוב יותר מן הזבח שהוא רצון סתמי בלא חפץ, ויותר מזה כי גם להקשיב (שההקשבה פחותה מן השמיעה) הוא טוב מחלב אילים שהוא המקטר מן הזבח, וא"כ איך החלפת הדבר שלא לשמוע בקול ה' ומצותיו שבו חפץ ה' כדי להקריב זבחים שתכליתם רק שישמע בקול ה', לא שבו ימרה פי ה' ובלתי שמוע בקולו. ובזה הראה טעותו מ"ש שלקחו הצאן והבקר להקריב זבחים בגלגל:

